

GRIEKSE DANSEN BIJ DANSGROEP KALITSA

Griekse dans is een **brede verzameling** traditionele dansen afkomstig uit alle regio's van Griekenland, van het vasteland tot de eilanden. Griekse dans is dus een breed spectrum met veel regionale variatie. De dansen worden tot op vandaag uitgevoerd tijdens dorpsfeesten, religieuze vieringen, huwelijken, herdenkingen, nationale feestdagen, maar ook familifeesten.

Een typisch kenmerk van Griekse dans die vaak voorkomt is de **cirkelvormige opstelling**, waarbij de dansers (mannen en vrouwen, jong en oud) elkaar bij de handen of schouders vasthouden. Kringdans is dan ook het belangrijkste symbool in Griekse dans. Vaak heb je dan ook geen partner nodig om te dansen en kan iedereen meedansen. Dat versterkt het gevoel van **verbondenheid**. Dansers bewegen synchroon in patronen die passen bij het ritme van traditionele Griekse muziek, vaak in onregelmatige maatsoorten zoals 5/8, 7/8 of 9/8.

Gebruiken en danscultuur verschillen sterk per regio. In veel dansen is er ook een bepaalde **hiërarchie**: meestal is het de meest ervarene die de groep leidt. Die persoon is dan ook vaak de eerste danser in de rij, die de groep leidt. Sommige dansen vormen heel grote kringen met dansers, andere kringen zijn kleiner, bijvoorbeeld meer in familie- of vriendenkring. In bepaalde streken en plekken in Griekenland houdt de danscultuur bijvoorbeeld in dat je **uitgenodigd** moet worden door een danser om mee te mogen dansen.

De dansen verschillen niet alleen in ritme, maar ook in kostuums, bewegingen en symboliek, afhankelijk van de geografische herkomst en het sociale doel van de dans. Elke dans heeft een eigen ritme, pasvolgorde en culturele betekenis. Ze kunnen grof gezegd opgedeeld worden in **twee dansperiodes**.

Traditionele dansen

De traditionele dansen vinden hun oorsprong in de lange periode van 1200 - 1964 (jaren '70). Deze periode heeft zijn eigen instrumenten en muziek, bijvoorbeeld ook met trompetten en klarinet.

- **Kalamatianos**: een populaire en feestelijke dans in 7/8 maat, vaak uitgevoerd op bruiloften. Het is een cirkelvormige dans, voor zowel vrouwen als mannen.
- **Syrtos**: een vloeiende dans in een cirkel of lijn. Het is één van de oudste dansvormen. Aan het hoofd van de cirkel is de leider van de dans. Ze worden vaak gedanst op bruiloften of religieuze evenementen. Het is verwant aan de **Kalamatianos** dans, waarbij de Syrtos in 4/4e gedanst wordt. 3 tellen langzaam, en dan twee keer twee tellen snel. De gezichten van de dansers zijn naar rechts gedraaid. De danser aan het rechter uiteinde van de lijn is de leider.
- **Pentozali**: een snelle en energieke dans uit Kreta met nadruk op individuele expressie. De Pentozali is een oorlogsdans, krachtig, met hoog springende bewegingen en laat veel improvisatie toe. De dans heeft in totaal tien stappen. Het begint ofwel in een snel tempo of in een gematigd tempo en versnelt geleidelijk. De dansers houden elkaar bij de schouders vast en vormen een onvolledige cirkel, die heel langzaam tegen de klok in draait, of soms helemaal niet, omdat de meeste levendige passen semi-stationair zijn. Van de eerste danser wordt verwacht dat hij improviseert.

Dansgroep Kalitsa focust zich op het dansen van de dansen in deze periode, waar veel tradities en gebruiken aan gekoppeld zijn. Vaak zijn

het kringdansen, zonder partner, met verbondenheid als de grote factor. Er zijn heel veel variaties in dans en kledij. Ook wordt er veel **gezongen** tijdens het dansen.

Ze proberen echt te dansen hoe mensen het vroeger deden, in steden, dorpen, het platteland,... Er is dus geen vast gemaakte choreografie, maar er wordt gedanst zoals in de Griekse dorpen en steden. Door te weten wat er leefde in de gemeenschap, wat er gevierd werd, hoe er werd gedanst, wat er werd gedragen,... Ze dansen hoe het wordt aangeleerd door onder andere Griekse leerkrachten. Vroeger werden er veel dansen aangeleerd uit het geheugen. Vandaag de dag kan het al veel exacter via beeldmateriaal, YouTube,...

Rebetika-periode

Een tweede periode van Griekse dansen start rond de 19e eeuw. Dit gaat samen met het ontwikkelen van de **rebetika-periode**. Rebetika kan beschreven worden als Griekse stadsmuziek bij uitstek. Het werd meestal door een groep van drie of vier muzikanten gespeeld op de baglamas, het hakkebord (santouri) en de viool. Maar later neemt **de bouzouki** een centrale plaats in, en is vandaag kenmerkend voor deze muziek. Op deze muziek worden meer recentere dansen gedanst. Zoals de **Zeibekiko** en de **Sirtaki**.

Zeibekiko

De Zeibekiko is een expressieve dans met 9/8ste ritme. Het is een iets tragere, individuele dans en werd vaak door mannen gedanst. Nu dansen vrouwen het ook. Het heeft geen vaste choreografie, maar bepaalde figuren en kringachtige bewegingen; maar er is veel improvisatie aanwezig. Het dansen zelf gebeurt op een kleine oppervlakte.

Het is een dans die emotie opwekt. Als je danst of een nummer hoort dat je in het hart raakt, dan **gooi je borden** (of bloemen of servetten) omdat het je beweegt. Het gooien van de borden gebeurt dus vaak tijdens individuele dansen.

Sirtaki

De **sirtaki** is ook wel bekend als de 'Zorba-dans'. Het komt van het Griekse Syrtos ("σύρω (τον χορό)"), wat "sleep (de dans) betekent. De dans zelf is nog niet zo oud en werd pas echt bekend na de film uit 1964, genaamd "Zorba". De dans is eigenlijk een combinatie van een langzame en snelle Griekse dans (zoals de **hasapiko** en **hasaposerviko**).

De sirtaki wordt vaak in een halve cirkel of lijn uitgevoerd, met de dansers die zij aan zij hun armen over elkaars schouders leggen. Daarna beweegt deze groep synchroon van links naar rechts, en worden de benen een voor een omhoog gegooid. De sirtaki begint **langzaam versnelt** en **geleidelijk**. De dans is opgebouwd uit twee basisdelen: **de langzame fase (hasapiko)**. Hier zijn de passen bedachtzaam en gecontroleerd, met nadruk op elegantie en gelijkmatigheid. Dan komt de **snelle fase (hasaposerviko)**. Naarmate het tempo toeneemt, worden de passen luchtiger en ritmischer, met kleine sprongetjes en draaibewegingen. Het ritme van de muziek — meestal gespeeld op de **bouzouki**, soms begeleid door accordeon of gitaar — brengt dansers naar een climax.

Vandaag leeft de sirtaki in **dorpspleinen, op bruiloften, bij herdenkingen en culturele festivals**. Het participatieve karakter staat centraal: iedereen kan meedoen, ongeacht ervaring of leeftijd. Het wordt vaak gedanst op de tonen van de **bouzouki**.

Dansgroep Kalitsa

De Griekse dansgroep Kalitsa werd opgericht op 12 maart 1990 te Antwerpen. Kalitsa is de dochter van Nikos Pantazis die in 1964 de grondlegger was van de Griekse folklore in België. Hij gaf met grote overtuiging zijn liefde en gevoel voor de Griekse danscultuur door aan tal van jongeren in heel België. Met zijn vele dansgroepen zegevierde hij op nationale en internationale festivals. Het doel van de danslessen was niet alleen om de vele liefhebbers van Griekenland dichter bij de danscultuur te brengen, ...

Kalitsa zelf leerde het van haar vader, en gaf het door aan haar kinderen en veel verschillende dansliefhebbers.

Met dansstages krijgen dansers de kans om uitvoerig samen met een gastleraar een welbepaalde streek beter te begrijpen en dat brengt hen een stap dichter bij de traditionele danscultuur.

LOCATIE

Langlaarsteenweg 159
2630 Aartselaar

THEMA

Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#dans